

Praha 10. 4. 2007

13

**Světový den boje proti tuberkulóze a tuberkulóza v ČR v roce 2006
podle předběžných dat z Registru tuberkulózy**

*World Day of fight against tuberculosis and tuberculosis in CR in 2006
according to the preliminary data from Registry of tuberculosis*

Souhrn

Letos uplynulo 125 let od objevení bacilu tuberkulózy. Přestože byl odhalen původce tohoto pandemického smrtelného onemocnění i způsob léčby, zůstává tuberkulóza hrozbou i v dnešní době. Světová zdravotnická organizace proto vyhláší každoročně 24. březen Světovým dnem boje proti tuberkulóze. Aktuální informace seznamuje na základě předběžných dat z Registru tuberkulózy stručně se situací v ČR v roce 2006 a v porovnání se situací ve světě podle materiálů Světové zdravotnické organizace.

Summary

This year was the 125th anniversary of the discovery of mycobacterium tuberculosis. Although the cause of this pandemic disease had been detected and therapy was developed, tuberculosis still remains a serious threat even at present times. Therefore, World Health Organization declared the 24th March the World Day of Fight Against Tuberculosis. This Topical Information informs briefly about the situation in the CR on the basis of data from the TB Registry and compares it with the situation elsewhere in the world according to data from World Health Organization.

Světovým dnem boje proti tuberkulóze byl stanoven 24. březen. Je to den, kdy Světová zdravotnická organizace připomíná světu, že v roce 1882 německý lékař a mikrobiolog Robert Koch poprvé popsal odborné veřejnosti bacil tuberkulózy (*mycobacterium tuberculosis*) jako původce onemocnění. Za tento objev a další vědeckou práci (objev viru cholery) byl oceněn Nobelovou cenou.

Tuberkulóza ještě v minulém století byla metlou lidstva, umíraly na ni desítky milionů lidí. I v dnešní době patří stále zejména v rozvojových zemích k nejzávažnějším infekčním onemocněním. Heslem letošního Světového dne tuberkulózy bylo: tuberkulóza někde, tuberkulóza všude. Tuberkulózu se nedaří vymýtit, je přítomna ve všech zemích, stále existují silná ohniska infekce a nově vznikají velmi rezistentní formy nemoci.

Z evropského regionu však bylo hlášeno v roce 2004 pouze 8 % případů ze všech onemocnění tuberkulózou ve světě, z toho 70 % pocházelo ze zemí Východu (Ruská federace, Ukrajina a další). Ve vyspělých zemích s vysokou mírou proočkovanosti obyvatelstva je tuberkulóza nemocí starších lidí a lidí se sníženou obranyschopností nebo rizikovým chováním. Typické pro tyto státy je mnohem vyšší procento nemocnosti mezi cizinci ve srovnání s tuzemci.

Ve světě nejvyšší míra nemocnosti je v Africe, pochází odsud 28 % všech hlášených případů, postiženy jsou zejména Subsaharské státy. Dále vysoký výskyt tuberkulózy zaznamenávají asijské země: Bangladéš, Čína, Indie, Indonésie, Pákistán a Filipíny.

V afrických a asijských státech se onemocnění týká hlavně mladých a produktivních lidí. V roce 2005 přišly ve světě do styku s infekcí téměř 2 miliardy lidí, z toho 9 milionů nově onemocnělo a 1,6 milionu zemřelo, denně tato choroba zahubila 4 400 mužů žen i dětí. Pokud infikovaný člověk není léčen, může průměrně nakazit 10 až 15 osob za rok. Tuberkulóza je největším zabijákem lidí s imunodeficiencí.

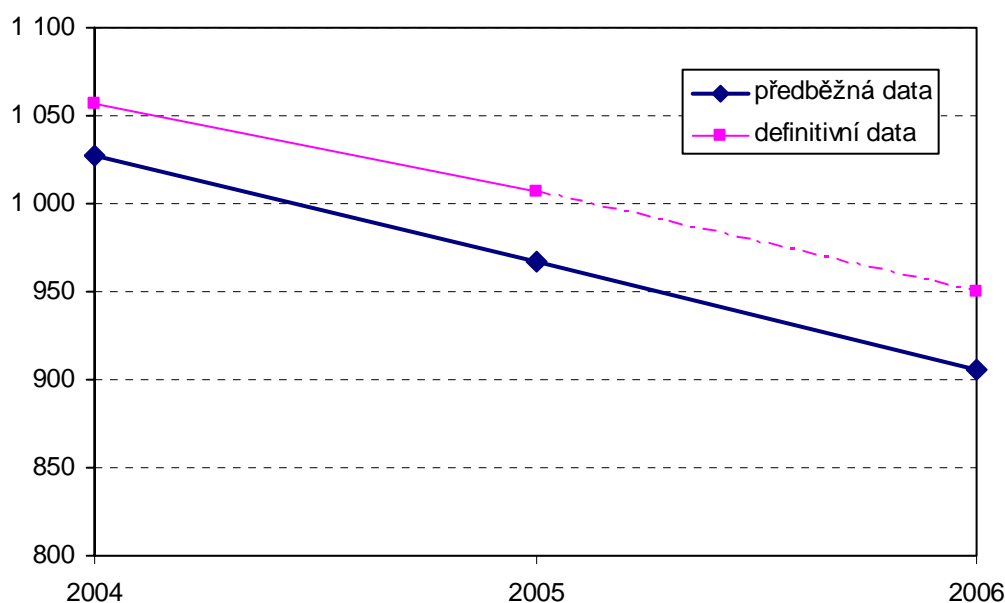
Česká Republika v rámci Evropské unie s mírou hlášenosti 9,9 případu na 100 tis. obyvatel v roce 2005 se řadila pod průměr této skupiny (12,8) a dosáhla nejlepšího výsledku z tzv. nově přijatých zemí. Podle předběžných údajů z Registru tuberkulózy za rok 2006 se situace u nás dalším rokem za sebou mírně zlepšila, viz tabulka níže. Celkem bylo hlášeno 905 případů, z toho bylo 875 nově zjištěných onemocnění a 30 recidiv. Bakteriologicky bylo prozatím ověřeno 574 případů, tj. 63,4 %.

Hlášená TBC, bakteriologicky ověřená i neověřená

Rok	Pohlaví	TBC dýchacího ústrojí	TBC jiná	Celkem TBC
2006	Muži	517	47	564
	Ženy	274	67	341
	Celkem	791	114	905
2005	Muži	588	34	622
	Ženy	273	72	345
	Celkem	861	106	967

Předběžná data dosahují asi 96 % definitivních hodnot po uzavření Registru TBC. Lze proto předpokládat, že počet hlášených onemocnění TBC v roce 2006 nepřesáhne hodnoty 1 000 případů v celé ČR a bude opět nejnižším ve sledované historii.

Hlášená TBC, předběžná a definitivní data

**Hlášená TBC podle věku, bakteriologicky ověřená i neověřená
(rok 2006, předběžná data)**

Věková skupina	Počet případů absolutně			na 100 000 obyvatel		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
0-4	1	0	1	0,4	0,0	0,2
5-9	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10-14	0	3	3	0,0	1,0	0,5
15-19	5	7	12	1,5	2,2	1,9
20-24	7	10	17	2,0	2,9	2,4
25-29	24	9	33	5,3	2,1	3,7
30-34	33	24	57	7,7	5,8	6,9
35-39	39	14	53	11,1	4,2	7,7
40-44	41	17	58	11,9	5,1	8,5
45-49	45	20	65	13,0	5,8	9,4
50-54	79	27	106	20,5	6,8	13,6
55-59	75	22	97	20,0	5,6	12,6
60-64	55	23	78	19,9	7,3	13,2
65-69	37	12	49	19,7	5,2	11,6
70-74	39	27	66	24,4	12,0	17,1
75+	84	126	210	39,0	30,0	33,0
Celkem	564	341	905	11,3	6,6	8,9

**Hlášená TBC podle krajů, bakteriologicky ověřená i neověřená
(rok 2006, předběžná data)**

Kraj	Počet případů celkem		z toho bakteriologicky ověřeno		% bakteriologicky ověřených
	absolutně	na 100 000 obyv.	absolutně	na 100 000 obyv.	
Hl. m. Praha	145	12,4	105	9,0	72,4
Středočeský	75	6,6	52	4,6	69,3
Jihočeský	35	5,6	15	2,4	42,9
Plzeňský	47	8,5	18	3,3	38,3
Karlovarský	33	10,9	20	6,5	60,6
Ústecký	74	9,0	51	6,2	68,9
Liberecký	27	6,3	15	3,5	55,6
Královéhradecký	43	7,9	28	5,1	65,1
Pardubický	43	8,5	28	5,5	65,1
Vysočina	28	5,5	16	3,2	57,1
Jihomoravský	134	11,8	89	7,8	66,4
Olomoucký	51	8,0	32	5,0	62,7
Zlínský	57	9,7	40	6,8	70,2
Moravskoslezský	113	9,0	65	5,2	57,5
Česká republika	905	8,9	574	5,6	63,4

Vypracovala: Ing. Alena Ondračková